

# **Bestemmingsplan "Buitengebied 2008" gemeente Haaksbergen**

**Advies over reikwijdte en detailniveau  
van het milieueffectrapport**

1 december 2008 / rapportnummer 2166-15



## 1. HOOFDPUNTEN VOOR HET MER

De gemeente Haaksbergen wil het Bestemmingsplan 'Buitengebied 2008' opstellen. Dit bestemmingsplan is een actualisatie van het geldende bestemmingsplan. Vanwege de aanwezigheid van Natura 2000-gebieden en het kasterstellend zijn van het bestemmingsplan voor milieueffectrapportage (m.e.r.) beoordelingsplichtige activiteiten wordt de plan-m.e.r.-procedure doorlopen. Bevoegd gezag bij deze procedure is de gemeenteraad van Haaksbergen.<sup>1</sup>

De volgende punten beschouwt de Commissie als hoofdpunten voor het op te stellen plan-milieueffectrapport (verder genoemd plan-MER). Dat wil zeggen dat het plan-MER onvoldoende basis biedt voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming, als het niet op onderstaande punten in gaat:

- de 'milieugebruiksruimte'. Geef op kaart aan in welke gebieden wel en geen milieugebruiksruimte aanwezig is en in welke gebieden met maatregelen milieugebruiksruimte gecreëerd kan worden;
- de alternatieven die mogelijk zijn binnen de beschikbare milieugebruiksruimte en de overige randvoorwaarden;
- de emissie van ammoniak vanuit de gehele veehouderij en de hieruit voortkomende depositie van verzurende en eutrofiërende stoffen op kwetsbare natuur;
- de maximaal mogelijke effecten op de Natura 2000-gebieden en gebieden met zeer kwetsbare natuur binnen de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur. In het geval significante negatieve gevolgen op Natura 2000-gebieden niet zijn uit te sluiten, dient een 'passende beoordeling'<sup>2</sup> in het plan-MER te worden opgenomen;
- de mogelijkheden om binnen een bestemmingsplan proactief in te spelen op de autonome ontwikkelingen, met name de verwachte schaalvergroting binnen de veehouderij.

Om deze hoofdpunten goed te kunnen beoordelen is het van belang dat het plan-MER een zelfstandig leesbare samenvatting bevat, met voldoende onderbouwend kaartmateriaal<sup>3</sup> en ander ondersteunend beeldmateriaal.

De Commissie bouwt in haar advies voort op de Notitie reikwijdte en detailniveau (notitie R&D). Dat wil zeggen dat dit advies niet zelfstandig leesbaar is, maar in combinatie met de notitie R&D moet worden gelezen.

## 2. BELEIDSKADER

Momenteel doorloopt de gemeente Haaksbergen ook een plan-m.e.r.-procedure voor een partiële herziening van het bestemmingsplan voor het landbouwontwikkelingsgebied (LOG) Haaksbergen. Ook is een bestemmingsplanherziening nodig voor de aanleg van de N18. Geef aan hoe de plan-m.e.r.-procedures voor het bestemmingsplan 'Buitengebied 2008' en die voor het LOG Haaksbergen en de N18 inhoudelijk en in de tijd op elkaar worden afgestemd.

---

<sup>1</sup> Voor gegevens over de m.e.r.-procedure, de rol van de Commissie en de werkgroepsamenstelling, zie bijlage 1.

<sup>2</sup> De zogenaamde 'passende beoordeling' maakt deel uit van de Habitattoets die nodig is voor de toetsing aan de eisen van de Natuurbeschermingswet.

<sup>3</sup> Voorzien van duidelijke schaal en legenda.

Beschrijf welke wet- en regelgeving de beleidsruimte in het bestemmingsplan begrenst. Ga hierbij in op de diverse milieuthema's die bepalend (kunnen) zijn voor de ontwikkeling van het buitengebied, zoals natuur/ammoniak, landschap, luchtkwaliteit, geur, geluid en mobiliteit. Met name ten aanzien van de natuurbeschermingswet adviseert de Commissie alert te zijn op nieuwe beleidsontwikkelingen en jurisprudentie.

### **3. ALTERNATIEVENBESCHRIJVING**

#### **3.1 Referentiesituatie en autonome ontwikkeling**

Hanteer als referentiesituatie de huidige situatie inclusief de autonome ontwikkelingen. Uitgangspunt daarbij is dat alle IPPC-plichtige bedrijven voldoen aan de IPPC-richtlijn en de normen van het Besluit Huisvesting.<sup>4</sup>

Betrek bij de autonome ontwikkeling van de emissie van ammoniak en stikstofoxiden zowel die in het plangebied zelf, als die daarbuiten (LOG Haaksbergen, buurgemeenten, N18). Beschrijf de hieruit voortvloeiende autonome ontwikkeling van de atmosferische depositie van zuur en stikstof op kwetsbare natuur, waaronder Natura 2000-gebieden en de provinciale Ecologische Hoofdstructuur. Beschouw daarbij ook de autonome ontwikkeling van de rundveehouderij door inzicht te geven in de verwachte beëindiging, nieuwvestiging en groei van de rundveehouderijbedrijven. Betrek daarbij de verwachte groei en schaalvergroting van de sector bij opheffing van de melkquotering.

Bij onzekerheden in de autonome ontwikkeling kan gewerkt worden met scenario's. Werk in ieder geval, naast een meest waarschijnlijk scenario ook een worst-case scenario uit. Ga voor het worst-case scenario uit van maximale groei binnen de bestaande milieuvergunningen volgens het vigerende bestemmingsplan, en vrije vestigingsruimte voor de melkveehouderij.

#### **3.2 Alternatieven**

Geadviseerd wordt voor de ontwikkeling van de alternatieven eerst de milieugebruiksruimte te bepalen en deze vervolgens te confronteren met de behoefte aan agrarische uitbreiding- en/of hervestigingslocaties (zowel van de intensieve veehouderij als de rundveehouderij) en eventuele andere (niet agrarische) activiteiten.

##### **1. Bepaling van de milieugebruiksruimte**

De milieugebruiksruimte dient om de ontwikkelingsmogelijkheden te bepalen binnen de wettelijke en beleidskaders. De omvang van de milieugebruiksruimte wordt met name bepaald door de wet- en regelgeving voor natuur, geur, luchtkwaliteit, geluid, verkeer, landschapbescherming en door de heer-

---

<sup>4</sup> Alle IPPC-plichtige bedrijven dienden per 30 oktober 2007 te voldoen aan de IPPC-richtlijn. Het Besluit huisvesting is 1 april 2008 van kracht geworden.

sende milieubelasting.<sup>5</sup> Aangezien het voornemen vooral de ontwikkeling van de veehouderij betreft, wordt de milieugebruiksruimte vooral bepaald door de emissie van verzurende en vermestende stoffen. Ook zal de milieugebruiksruimte gelimiteerd worden door de geldende emissieplafonds in gebieden gelegen binnen 250 meter van zeer kwetsbare natuurgebieden.

De Commissie verwacht dat de achtergronddepositie in autonome ontwikkeling op nabijgelegen Natura 2000 gebieden hoger zal zijn dan de kritische depositiewaarden voor zuur en stikstof.<sup>6</sup> Er is dus waarschijnlijk sprake van een overbelaste situatie. In een overbelaste situatie zijn significant negatieve gevolgen voor de Natura 2000-gebieden niet uit te sluiten.<sup>7</sup> Maak daarom inzichtelijk welke maatregelen genomen kunnen worden om de bijdrage van de activiteiten in het bestemmingsplangebied op de al bestaande overbelaste situatie op het Natura-2000 gebieden te verminderen.

## **2. Bepaling van de ontwikkelbehoefte**

Geef in het plan-MER een beeld van de actuele behoefte aan agrarische uitbreiding- en/of (her)vestigingslocaties (zowel van de intensieve als van rundveehouderij<sup>8</sup>), en eventuele andere, niet agrarische, activiteiten. Dit kan op basis van beschikbare informatie bij de gemeente (hierbij kan gedacht worden aan concrete aanvragen, meldingen van plannen en door de gemeente gehouden enquêtes).

## **3. Confrontatie van milieugebruiksruimte met ontwikkelbehoefte**

Bepaal op basis van de bovengenoemde milieugebruiksruimte en de reële behoefte aan ruimte voor uitbreiding/ nieuwvestiging welke ruimte de gemeente aan (nieuwe) initiatieven kan geven. Geef aan of, en zo ja waar en in welke mate in het plangebied binnen de milieugebruiksruimte uitbreiding en nieuwvestiging mogelijk is. Ga hierbij – waar relevant – steeds in op de maatregelen die getroffen moeten worden om binnen de milieugebruiksruimte te blijven. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het beperken van de kavelgrootte, bouwhoogte, eisen aan technische middelen om emissies te beperken, bedrijfsverplaatsing, saneren van milieuvergunningen en herbestemmen van niet meer in agrarisch gebruik zijnde locaties. Geef per maatregel steeds aan welke consequenties deze heeft of kan hebben op de milieugebruiksruimte. Op basis van bovenstaande kunnen alternatieven ontwikkeld en uitgewerkt worden.

---

<sup>5</sup> Om de ontwikkelingsruimte in een gebied te bepalen kan de milieugebruiksruimte worden uitgerekend door een omgekeerde benadering. Beschrijf/ bereken in het plan-MER de huidige belasting van het milieu. Ga vervolgens na waar de kritische belastinggrens ligt. De milieugebruiksruimte is het verschil tussen kritische belastinggrens en huidige belasting.

<sup>6</sup> De Commissie gaat in haar beoordeling hiervan uit van de meest recente wetenschappelijk onderbouwde kritische waarden. Van Dobben & Van Hinsberg (2008), Overzicht van kritische stikstofdeposities voor habitattypen en Natura 2000-gebieden. De auteurs van dit rapport stellen: “Wanneer de atmosferische depositie op een locatie hoger is dan het kritische niveau van het aldaar voorkomende of gewenste habitatype, dan bestaat er een duidelijk risico op significant negatieve effecten (dat wil zeggen: het niet halen van het instandhoudingsdoel)”.

<sup>7</sup> Ook niet als er ‘slechts’ sprake is van een consoliderend bestemmingsplan. Immers, de activiteiten die mogelijk zijn of blijven in het bestemmingsplan dragen nog steeds bij aan de overbelaste situatie.

<sup>8</sup> Ga hierbij in op bedrijven welke worden voortgezet, die zich naar verwachting verder willen ontwikkelen en bedrijven met meerdere locaties.

## 4. MILIEUASPECTEN

### 4.1 Algemeen

Voor milieuaspecten waarvan de gevolgen naar verwachting ver onder de grenswaarden blijven is een globale en kwalitatieve effectbeschrijving voldoende. Beschrijf bij mogelijke knelpunten - zoals bij ammoniakdepositie op Natura 2000-gebieden, geur en luchtkwaliteit - de effecten echter zo veel mogelijk kwantitatief.

Om het plan te kunnen toetsen aan normen en beleid dient het plan-MER de *maximale* milieugevolgen te beschrijven van de activiteiten die het bestemmingsplan mogelijk maakt. Indien uit het plan-MER blijkt dat deze activiteiten (kunnen) leiden tot overschrijdingssituaties dienen mitigerende maatregelen beschreven te worden.

### 4.2 Natuur

Het plan-MER moet duidelijk maken welke gevolgen de alternatieven kunnen hebben op de natuur. Op basis van de natuurwet- en regelgeving moeten veel natuurgevolgen gedetailleerd onderzocht worden. De Commissie vindt het belangrijk dat los van de wet- en regelgeving in het plan-MER op hoofdlijnen een algemeen beeld wordt geschetst van de huidige situatie, de autonome ontwikkeling en de effecten op de natuur in het studiegebied. Beschrijf daarvoor het ecosysteem in het studiegebied en betrek daarin de geomorfologie en de hydrologie van het gebied.

Geef in algemene zin aan:

- welke kenmerkende habitats en soorten aanwezig zijn in het studiegebied en wat de autonome ontwikkeling daarvan is;
- voor welke habitats en soorten aanzienlijke gevolgen te verwachten zijn, wat de aard van de gevolgen is en wat deze gevolgen voor de betreffende populaties betekent;
- welke mitigerende maatregelen de gevolgen kunnen beperken of voorkomen.

#### **Gebiedsbescherming<sup>9</sup>**

Beschrijf de mogelijke invloed van de voorgenomen activiteiten op beschermde natuurgebieden, zoals Natura 2000-gebieden en de (provinciale) ecologische hoofdstructuur (EHS).<sup>10</sup> Maak onderscheid tussen de verschillende gebieden en geef hiervan de status aan.

Bepaal ook voor activiteiten die niet in of direct naast een beschermd gebied liggen, in hoeverre deze invloed kunnen hebben – al dan niet in cumulatie met andere activiteiten of handelingen – op een beschermd gebied (externe werking).

---

<sup>9</sup> Op de website [www.minlnv.nl/natuurwetgeving](http://www.minlnv.nl/natuurwetgeving) is uitgebreide informatie te vinden over de Natuurbeschermingswet 1998 en de specifieke gebiedsbescherming.

<sup>10</sup> Let op: naast Natura 2000 en de EHS gebieden zijn er andere beschermde gebieden, zoals beschermde natuurmonumenten (art. 10, Natuurbeschermingswet 1998), beschermde leefomgevingen (Flora- en faunawet) en gebieden die vanwege internationale verdragen daartoe zijn aangewezen, (art. 27 Natuurbeschermingswet 1998). Elk gebied kent zijn eigen beschermingsregime.

### *Natura 2000-gebieden*

Geef voor in ieder geval de Natura 2000-gebieden Boddenbroek, Teeselinkven, Buurserzand en Haaksbergerveen, als ook Witte veen:

- de instandhoudingsdoelstellingen<sup>11</sup> voor de verschillende soorten en habitats en of sprake is van een behoud- of hersteldoelstelling;
- de landelijke staat van instandhouding<sup>12</sup> en de huidige relatieve betekenis van dit gebied voor de verschillende soorten en habitats.

Onderzoek of er gevolgen zijn voor de Natura 2000-gebieden. Als op grond van objectieve gegevens niet kan worden uitgesloten dat de alternatieven afzonderlijk dan wel in combinatie met andere plannen of projecten, significante gevolgen kunnen hebben voor de Natura 2000-gebieden, geldt dat een passende beoordeling opgesteld moet worden. Houd daarbij rekening met de instandhoudingsdoelstellingen van dat gebied.<sup>13</sup> Neem de passende beoordeling op in het plan-MER.

Onderzoek in de passende beoordeling of de zekerheid kan worden verkregen dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aantast.<sup>14</sup> Uit de wetgeving volgt dat initiatieven alleen doorgang kunnen vinden, als uit de passende beoordeling de zekerheid wordt verkregen dat de natuurlijke kenmerken niet worden aangetast, of de zogenaamde ADC-toets<sup>15</sup> met succes wordt doorlopen.<sup>16</sup>

In bijlage 2 van dit advies zijn aanbevelingen opgenomen voor de beschrijving van de effecten van de atmosferische depositie van verzurende en vermestende stoffen.

### *Ecologische hoofdstructuur*

Geef aan of de geldende 'wezenlijke kenmerken en waarden' van de EHS worden aangetast en of de alternatieven passen binnen het toetsingskader<sup>17</sup> voor de betreffende EHS-gebieden.

---

<sup>11</sup> Voor de Vogelrichtlijngebieden gelden instandhoudingsdoelstellingen, te vinden in de aanwijzingsbesluiten van deze gebieden. Op dit moment lopen procedures om Natura 2000-gebieden aan te wijzen: de Habitatrictlijngebieden worden daarmee aangewezen en de Vogelrichtlijngebieden worden opnieuw aangewezen. Hiervoor worden eerst ontwerp-aanwijzingsbesluiten genomen en vervolgens definitieve aanwijzingsbesluiten. Beschrijf in het MER, indien van toepassing, de instandhoudingsdoelstellingen van de Vogelrichtlijngebieden en, indien van toepassing, de instandhoudingsdoelstellingen uit de ontwerp-aanwijzingsbesluiten.

<sup>12</sup> Zie de profielendocumenten van LNV.

<sup>13</sup> Art. 19f Natuurbeschermingswet 1998.

<sup>14</sup> Uit de huidige lijn in de jurisprudentie volgt dat dit het geval is wanneer er wetenschappelijk gezien redelijkerwijs geen twijfel bestaat dat er geen schadelijke gevolgen voor de natuurlijke kenmerken zijn.

<sup>15</sup> Dit houdt op grond van art. 19g en 19h van de Natuurbeschermingswet 1998 respectievelijk in:

- A: zijn er Alternatieve oplossingen voor een voornemen inclusief locatiealternatieven.
- D: zijn er Dwingende redenen van groot openbaar belang waarom het voornemen toch gerealiseerd moet worden?
- C: welke Compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft?

<sup>16</sup> Art. 6, lid 3 en 4 Habitatrictlijn, geïmplementeerd in art. 19g en 19h Natuurbeschermingswet 1998.

<sup>17</sup> Het toetsingskader zoals beschreven in de Nota Ruimte, Spelregels EHS en/of de provinciale uitwerking daarvan.

### **Soortenbescherming<sup>18</sup>**

Beschrijf welke door de Flora- en faunawet beschermde soorten te verwachten zijn in het plangebied en geef aan tot welke categorie deze soorten behoren.<sup>19</sup> Ga in op de mogelijke gevolgen van de alternatieven op de standplaats (planten) of het leefgebied (dieren) van deze soorten en bepaal in hoeverre verbodsbepalingen<sup>20</sup> mogelijk overtreden worden. Geef aan of er sprake kan zijn van het aantasten van de gunstige staat van instandhouding van de soort vanwege de voorgenomen activiteiten. Beschrijf mitigerende maatregelen die de aantasting kunnen beperken of voorkomen.

### 4.3 Geur

Werk de voorgestelde analyses met betrekking tot geur(ruimte) uit. Indien gemeentelijk geurbeleid is of nog wordt uitgewerkt, ga dan in op de milieugevolgen van dit beleid.

### 4.4 Luchtkwaliteit

Aannemelijk moet worden gemaakt dat het alternatief realiseerbaar is binnen de luchtkwaliteitseisen van de Wet milieubeheer. Indien er twijfel mogelijk is over de vraag of de grenswaarden worden overschreden, is een modelberekening nodig voor deze toetsing.

Beschrijf in het MER:

- de achtergrondconcentraties van fijn stof (PM<sub>10</sub> en PM<sub>2,5</sub>) en NO<sub>2</sub><sup>21</sup>;
- de bijdrage van de stofemissies door de initiatieven mogelijk gemaakt door de bestemmingsplanherziening (inclusief verkeersbewegingen) aan de fijn stof- en NO<sub>2</sub>-concentraties;
- de ligging en grootte (in ha) van eventuele overschrijdingsgebieden.
- de hoogste concentraties binnen de overschrijdingsgebieden;
- de mate waarin het alternatief bijdraagt aan de verbetering c.q. verslechtering van de concentraties fijn stof<sup>22</sup>;
- de hoeveelheid woningen en andere gevoelige bestemmingen gelegen binnen de overschrijdingsgebieden<sup>23</sup>;
- de mate van overschrijding van grenswaarden ter hoogte van woningen en andere gevoelige bestemmingen.

Voer alle berekeningen uit conform de Ministeriële regeling Beoordeling luchtkwaliteit 2007 van het Ministerie voor Volkshuisvesting Ruimtelijke Or-

---

<sup>18</sup> Op de website [www.minlnv.nl/natuurwetgeving](http://www.minlnv.nl/natuurwetgeving) is uitgebreide informatie te vinden over de soortenbescherming, waaronder de systematiek van de Flora en faunawet en de vereisten voor het verkrijgen van ontheffingen voor verboden handelingen.

<sup>19</sup> Er wordt onderscheid gemaakt tussen de categorieën: tabel 1 (algemeen), 2 (overig) en 3 (Bijlage IV HR/ bijlage 1 AMvB) soorten en vogels.

<sup>20</sup> De verbodsbepalingen zijn opgenomen in art. 8 (planten) en 9 - 12 (dieren) van de Flora- en faunawet.

<sup>21</sup> De Commissie adviseert om hierbij gebruik te maken van de berekende achtergrond concentratiekaarten van het Milieu- en Natuurplanbureau (MNP).

<sup>22</sup> Daarbij gebruikmakend van de vereisten uit de Regeling projectsaldering luchtkwaliteit 2007.

<sup>23</sup> Deze informatie is niet relevant voor de toetsing aan de grenswaarden en plandrempels uit de Wm. Deze gelden immers voor de buitenlucht in zijn algemeenheid (m.u.v. arbeidsplaatsen, waarop de Arbeidsomstandighedenwet van toepassing is). Voor het verkrijgen van inzicht in de mogelijke gezondheidseffecten acht de Commissie het echter van belang ook inzicht te geven in de mate van blootstelling van de bevolking. Gevoelige bestemmingen zijn woningen, scholen, ziekenhuizen, scholen, speeltuinen en sportvelden.



dening en Milieubeheer. Toets de fijn stof- en NO<sub>2</sub>-concentraties aan de luchtkwaliteitseisen zoals opgenomen in de Wet milieubeheer.

#### 4.5 Landschap, cultuurhistorie en archeologie

Beschrijf de visie van de gemeente op het landschap en de cultuurhistorie in het plangebied. Geef de mogelijke effecten op landschap aan van de ontwikkelingen die de herziening van het bestemmingsplan mogelijk maakt. Gebruik hierbij het volgende stappenplan:

1. geef een beknopte beschrijving van de landschappelijke, cultuurhistorische en aardkundige elementen en objecten waarop effecten op kunnen treden volgens bijvoorbeeld een landschapsrangordemodel;
2. geef een waardering van de beschreven landschapstypen en -elementen op het lokale en regionale schaalniveau;
3. geef een beschrijving van de effecten van het voornemen, gedifferentieerd naar de verschillende schalen van het landschap<sup>24</sup>, op de landschappelijke, cultuurhistorische en aardkundige elementen en objecten en de samenhang hiertussen.
4. Maak op basis hiervan een zonerings van het landelijk gebied naar gebieden waar uitbreiding van agrarische bebouwing en infrastructuur om redenen van landschap, cultuurhistorie en/of archeologie niet of alleen onder zeer strikte voorwaarden gewenst is, en naar gebieden waar wel ruimte wordt geboden voor schaalvergroting en modernisering van gebouwen en infrastructuur. Maak daarbij duidelijk welke inpassingseisen daarbij gehanteerd zullen worden.

Visualiseer de varianten voor bouwmogelijkheden van de (intensieve) veehouderijen en andere agrarische bebouwing en bepaal de effecten daarvan op het landschapsbeeld in deze gebieden en naaste omgeving.

Geef aan waar en hoe negatieve effecten op kwetsbare en/of hoog gewaardeerde landschapstypen, cultuurhistorische en/of aardkundige waarden via het bestemmingsplan kunnen worden voorkomen of beperkt. Geef aan of schaalvergroting in de agrarische bedrijfsvoering ook buiten het bouwblok effecten voor het landschap zal hebben (zoals voor de verkavelingsstructuur en houtwallen).

Beschrijf aan de hand van een bureauonderzoek waar zich archeologische waarden bevinden.

#### 4.6 Bodem en water

Geef in het plan-MER aan welke gebieden bekend zijn als bodembeschermingsgebied, hydrologisch aandachtsgebied of verdroogd gebied en welke gevolgen de status van deze gebieden heeft voor de planonderdelen. Beschrijf in het MER de mogelijke effecten van alle relevante activiteiten op de bodemkwaliteit, geomorfologie en oppervlakte- en grondwaterwater (kwantiteit en kwaliteit).

Indien er een watertoets wordt uitgevoerd adviseert de Commissie de voor de m.e.r. relevante resultaten in het plan-MER op te nemen. Geef aan in hoeverre afstemming met de waterbeheerder heeft plaatsgevonden.

---

<sup>24</sup> De effecten kunnen gescoord worden, bijvoorbeeld aan de hand van een vijfpunts-schaal.

#### 4.7 Klimaat

Beschrijf in het plan-MER de ambities en de mogelijkheden om de emissies van broeikasgassen (CO<sub>2</sub>, CH<sub>4</sub> en N<sub>2</sub>O) te reduceren. Geef bijvoorbeeld de mogelijkheden voor het opwekken van duurzame energie en de mogelijke maatregelen ter reductie van broeikasgasemissies bij de veehouderij.

### 5. **MONITORING EN EVALUATIE**

De Commissie adviseert het bevoegd gezag om bij het besluit aan te geven hoe en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. Het verdient aanbeveling dat de initiatiefnemer in het MER een aanzet geeft tot dit evaluatieonderzoek en daarbij een verband legt met de geconstateerde leemten in informatie en onzekerheden.

### 6. **OVERIGE ASPECTEN**

Voor de onderdelen 'vergelijking van alternatieven', 'leemten in milieu-informatie' en 'samenvatting van het MER' heeft de Commissie geen aanbevelingen naast de wettelijke voorschriften

#### 6.1 Kaartmateriaal

Gebruik in het plan-MER recent kaartmateriaal (met legenda), dat de teksten inzichtelijk maakt en verduidelijkt. Neem in ieder geval kaarten op met daarop:

- de ligging van de bestaande veehouderijbedrijven en de intensieve veehouderijen in het buitengebied. Geef daarbij aan wat de omvang is van deze bedrijven en welke bedrijven op termijn zullen stoppen en welke zich willen doorontwikkelen;
- de ligging en begrenzing van Natura 2000-gebieden en andere (zeer) kwetsbare natuur in de nabijheid van het plangebied.

Neem in ieder geval één kaart op met daarop aangegeven alle gebruikte topografische aanduidingen. Voorzie kaarten van een duidelijke schaal en legenda.

## **BIJLAGE 1: Projectgegevens**

**Initiatiefnemer:** College van Burgemeester en wethouders van Haaksbergen

**Bevoegd gezag:** Gemeenteraad van Haaksbergen

**Besluit:** Herziening Bestemmingsplan

**Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994:** -

**Activiteit:** Opstelling Bestemmingsplan Buitengebied 2008

**Betrokken documenten:**

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via bevoegd gezag ontvangen.

**Procedurele gegevens:**

Adviesaanvraag: 7 oktober 2008

Advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 1 december 2008

**Bijzonderheden:**

De volgende punten beschouwt de Commissie als hoofdpunten voor het op te stellen plan-MER. Dat wil zeggen dat het plan-MER onvoldoende basis biedt voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming, als het niet op onderstaande punten in gaat:

- de 'milieugebruiksruimte'. Geef op kaart aan in welke gebieden wel en geen milieugebruiksruimte aanwezig is en in welke gebieden met maatregelen milieugebruiksruimte gecreëerd kan worden;
- de alternatieven die mogelijk zijn binnen de beschikbare milieugebruiksruimte en de overige randvoorwaarden;
- de emissie van ammoniak vanuit de gehele veehouderij en de hieruit voortkomende depositie van verzurende en eutrofiërende stoffen op kwetsbare natuur;
- de maximaal mogelijke effecten op de Natura 2000-gebieden en gebieden met zeer kwetsbare natuur binnen de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur. In het geval significante negatieve gevolgen op Natura 2000-gebieden niet zijn uit te sluiten, dient een 'passende beoordeling'<sup>25</sup> in het plan-MER te worden opgenomen;
- de mogelijkheden om binnen een bestemmingsplan proactief in te spelen op de autonome ontwikkelingen, met name de verwachte schaalvergroting binnen de veehouderij.

**Werkwijze Commissie bij richtlijnenadvies/advies reikwijdte en detailniveau:**

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie neemt hierbij de startnotitie als uitgangspunt

---

<sup>25</sup> De zogenaamde 'passende beoordeling' maakt deel uit van de Habitattoets die nodig is voor de toetsing aan de eisen van de Natuurbeschermingswet.

**Samenstelling van de werkgroep:**

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

J.G. Arkes

ir. S. Bokma

dr. G.P.J. Draaijers (secretaris)

drs. S.R.J. Jansen

ir. W.H.A.M. Keijsers

drs. H.G. Ouwerkerk (voorzitter)

## BIJLAGE 2 Vermestende en verzurende stoffen

In het MER moet aangegeven worden waar voor verzuring gevoelige gebieden liggen. Geef aan of sprake kan zijn van nadelige gevolgen van het voornemen op voor verzuring gevoelige gebieden. Geef aan of er sprake kan zijn van significante gevolgen voor Natura 2000-gebied(en) 'Buurserzand/Haaksbergerveen', 'Witte Veen' 'Boddenbroek' en 'Teeselinkven'. Beschrijf daartoe in het MER:

- De instandhoudingdoelstellingen, de staat van instandhouding en de kritische depositiewaarden voor de habitats in de Natura 2000-gebieden. De beoogde natuurdoelen en kritische depositiewaarden van de voor vermessing- en verzuringsgevoelige natuurgebieden in de Ecologische Hoofdstructuur.<sup>26</sup>
- De achtergrondconcentraties van de belangrijkste verzurende en vermestende stoffen (NH<sub>3</sub>, NO<sub>x</sub>, SO<sub>2</sub>) in de natuurgebieden. Gebruik voor de bepaling van de achtergronddepositie de meest recente gegevens. Deze gegevens zijn op te vragen bij het RIVM en – indien beschikbaar – bij de provincie Overijssel.
- De huidige emissies en/of toekomstige emissies van de activiteit bij de verschillende alternatieven. Geef daarbij aan welke emissie<sup>27</sup>- en depositie beperkende maatregelen genomen kunnen worden en of beheermaatregelen<sup>28</sup> tot de in het MER beschreven activiteit behoren.
- De door het voornemen veroorzaakte (toename van de) depositie op de natuurgebieden bij uitvoering van de alternatieven. Geef daarbij aan welk rekenmodel is gebruikt en wat de (on)nauwkeurigheid is van de berekeningen.
- Beschrijf de gevolgen van de vermestende en verzurende deposities op de natuur. Geef daarbij aan of er een (verdere) overschrijding is van de kritische depositie waarden en wat de (toename van de) hoeveelheid zuurequivalenten per hectare (z-eq/ha) is.<sup>29</sup> Geef aan of, in cumulatie met andere activiteiten, aantasting van natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied kan optreden.

Indien er een toename van de depositie van stikstof geconstateerd wordt boven de kritische depositiewaarden zijn in Natura 2000-gebieden significante gevolgen niet uit te sluiten. De antwoorden op bovenstaande punten kunnen dan tevens als passende beoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 gebruikt worden. Een passende beoordeling dient herkenbaar opgenomen te worden in een plan-MER. Uit de wetgeving volgt dat een project alleen doorgang kan vinden, als uit de passende beoordeling de zekerheid wordt verkregen dat de natuurlijke kenmerken niet worden aangetast, of de zogenaamde ADC-toets met succes wordt doorlopen.<sup>30</sup>

---

<sup>26</sup> De kritische depositiewaarden voor Natura 2000 habitattypen zijn opgenomen in H.F. van Dobben en A. van Hinsberg, (2008). Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en Natura 2000-gebieden. Alterra-rapport 1654.

<sup>27</sup> Zoals emissiearme huisvesting, toepassing van luchtwassers, emissiearme mestopslag.

<sup>28</sup> In enkele ecosystemen (kalkgraslanden, droge en natte heide) is het mogelijk de gevoeligheid van het systeem voor stikstofdeposities wat te verlagen door beheermaatregelen zoals plaggen, maaien, begrazen en vernatten. Zie hiervoor J. Kros et. al., Effecten van Ammoniak op de Nederlandse natuur, Alterra rapport 1698, juni 2008.

<sup>29</sup> Een zuurequivalent is de hoeveelheid zuur (H<sup>+</sup> in mol/ha) die kan ontstaan in bodem of water. Hierbij geldt: 1 mol zwaveldioxide levert 2 mol zuur, 1 mol stikstofoxiden 1 mol zuur en 1 mol ammoniak 1 mol zuur.

<sup>30</sup> Dit houdt op grond van art. 19g en 19h van de Natuurbeschermingswet 1998 respectievelijk in:

- A: zijn er Alternatieve oplossingen voor een voornemen inclusief locatiealternatieven.
- D: zijn er Dwingende redenen van groot openbaar belang waarom het voornemen toch gerealiseerd moet worden?
- C: welke Compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft?





**Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport  
Bestemmingsplan "Buitengebied 2008" gemeente Haaksbergen**

De gemeente Haaksbergen wil het Bestemmingsplan 'Buitengebied 2008' opstellen. Dit bestemmingsplan is een actualisatie van het geldende bestemmingsplan. Vanwege de aanwezigheid van Natura 2000-gebieden en het kaderstellend zijn van het bestemmingsplan voor milieueffectrapportage (m.e.r.) beoordelingsplichtige activiteiten wordt de plan-m.e.r.-procedure doorlopen.

ISBN: 978-90-421-2562-9